

Sygn. akt: IV U 389/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2021 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Agnieszka Chlipała - Koziół

Protokolant: Katarzyna Kunik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15.01.2021 r. we W.

połączonych spraw z odwołania wnioskodawcy **K. G.**

od decyzji strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

z dnia 24.07.2020 r., znak: (...)

oraz decyzji z dnia 24.07.2020 r., znak: (...)

o zasiłek opiekuńczy i chorobowy

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 24.07.2020 r., znak: (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy K. G. prawo do zasiłku opiekuńczego za okresy od 3.12.2018 r. do 15.12.2018 r., od 10.01.2019 r. do 25.01.2019 r., od 6.02.2019 r. do 18.02.2019 r., od 4.03.2019 r. do 8.03.2019 r., od 20.03.2019 r. do 27.03.2019 r. oraz do zasiłku chorobowego od 18.07.2019 r. do 31.07.2019 r., od 4.09.2019 r. do 10.09.2019 r. i od 28.11.2019 r. do 24.12.2019 r., a ponadto uchyła nałożony na wnioskodawcę w tej decyzji obowiązek zwrotu zasiłków opiekuńczego i chorobowego za wskazane okresy w kwocie 5449,29 zł z odsetkami;

II. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 24.07.2020 r., znak: (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy K. G. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 11.03.2020 r. do 16.03.2020 r. i prawo do zasiłku opiekuńczego za dzień 19.03.2020 r., za dzień 23.03.2020 r. oraz od 25.03.2020 r. do 27.03.2020 r.;

III. zasądza od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w połączonych sprawach;

IV. nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Ubezpieczony **K. G.** wniósł odwołania od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 24.07.2020 r., znak: (...) oraz od decyzji z dnia 24.07.2020 r., znak: (...). **Sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania pod sygn. IV U 389/21 (wcześniej X U 398/20).**

W decyzji z dnia 24.07.2020 r., znak: (...), organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku opiekuńczego za okresy od 3.12.2018 r. do 15.12.2018 r., od 10.01.2019 r. do 25.01.2019 r., od 6.02.2019 r. do 18.02.2019 r., od 4.03.2019 r. do 8.03.2019 r., od 20.03.2019 r. do 27.03.2019 r. oraz do zasiłku chorobowego od 18.07.2019 r. do 31.07.2019 r., od 4.09.2019 r. do 10.09.2019 r. i od 28.11.2019 r. do 24.12.2019 r., a ponadto nałożył na wnioskodawcę obowiązek zwrotu zasiłków opiekuńczego i chorobowego za wskazane okresy w kwocie 5449,29 zł z odsetkami.

W uzasadnieniu odwołania wnioskodawca wskazał, że prowadzi działalność gospodarczą – zakład pogrzebowy. Nigdy nie zalegał ze składkami. Zatrudnia 4 pracowników, którzy samodzielnie wykonywali usługi pogrzebowe podczas jego nieobecności. Żaden z pracowników nie był upoważniony do podpisania dokumentów w okresie spornym, zaś dokument musi być wystawiony w dniu pogrzebu. Podkreślił, że podstawą jego działalności są usługi pogrzebowe, nie zaś działalność biurowa. Dzieci wnioskodawcy są chorowite, zaś jego żona pracuje zawodowo w księgowości i często nie ma możliwości sprawowania opieki nad dziećmi kosztem pracy. Podkreślił, że choroby dzieci są udokumentowane, podobnie jak czas pracowników zakładu pogrzebowego i czas pracy żony wnioskodawcy. Podkreślił również, że samo p[odpisanie faktur nie jest niewłaściwym wykorzystaniem zwolnienia chorobowego ani opieki nad dziećmi. Wniósł o ponowne rozpatrzenie sprawy, wskazując, że kwota wskazana przez ZUS do zwrotu jest dla jego budżetu niewyobrażalnie wysoka.

W decyzji z dnia 24.07.2020 r., znak: (...), organ rentowy odmówił wnioskodawcy K. G. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 11.03.2020 r. do 16.03.2020 r. i prawa do zasiłku opiekuńczego za dzień 19.03.2020 r., za dzień 23.03.2020 r. oraz od 25.03.2020 r. do 27.03.2020 r.

W uzasadnieniu odwołania od tej decyzji wnioskodawca wskazał, że prowadzi firmę od 7.07.2012 r. o nigdy nie zalegał ze składkami. Na dzień 31.03.2020 r. na jego koncie w ZUS widniała nadpłata. W ostatnich miesiącach ZUS wystawiał mu zaświadczenia o niezaleganiu w składkach. Podkreślił, że odmowa prawa do zasiłku wynika z konsekwencji decyzji z dnia 24.07.2020 r., znak: (...), od której się odwołał. Podkreślił, że nie świadczył żadnej pracy na zwolnieniu.

Odpowiadając na oba odwołania organ rentowy **Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.** wniósł o ich oddalenie z uwagi na brak podstaw prawnych do jego uwzględnienia.

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy podniósł, że w okresach, w których wnioskodawca pobierał zasiłek opiekuńczy i chorobowy, jednocześnie wystawiał faktury do składanych wniosków o wypłatę zasiłków pogrzebowych, a zatem wykonywał czynności związane z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Ponadto organ wskazał, że wobec treści decyzji z dnia 24.07.2020 r., znak: (...), z uwagi na to, że wnioskodawca został ponownie objęty ubezpieczeniem chorobowym od dnia 1.10.2019 r. do 31.10.2019 r. i od 1.01.2020 r. do 29.02.2020 r., brak jest w przypadku wnioskodawcy 90 dni dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, zaś składki za listopad i grudzień 2019 r. zostały opłacone w wysokości pomniejszonej o zasiłek chorobowy, do którego nie przyznano prawa, tym samym w okresie od 1.11.2019 r. do 31.12.2019 r. Ustało ubezpieczenie chorobowe, zawnioskowany okres zasiłku przypadku w marcu 2020 r., czyli w miesiącu, w którym składka została opłacona w zaniżonej wysokości.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca K. G. prowadzi działalność gospodarczą zakład (...) od lipca 2012 r. i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniom społecznym i chorobowemu.

Dowód: okoliczności bezsporne

Wnioskodawca ma 4 pracowników. Wraz z nimi zajmuje się kontaktami i ustaleniami z rodziną zmarłego, przygotowaniem ciała do pogrzebu, wykopaniem grobu, zorganizowaniem uroczystości pogrzebowej. Ponadto składa dokumenty celem uzyskania zasiłku pogrzebowego, w tym fakturę za wykonanie usługi, którą sam podpisuje.

Wnioskodawca ma dwoje dzieci w wieku 5 i 6 lat. Dzieci, jak również wnioskodawca, są alergikami, często muszą pozostać w domu zamiast iść do przedszkola. Żona wnioskodawcy pracuje w księgowości, w Starostwie, w stałych godzinach pracy. Z uwagi na pracę w księgowości, nie może opiekować się często dziećmi kosztem pracy, albowiem wiążą ją terminy dla pracodawcy.

W okresach przebywania na zasiłku wnioskodawca przebywał w domu z dziećmi. Dzieci były zbyt małe by zostać same w domu. W tych okresach wnioskodawca nie wykonywał zwykłych czynności zawodowych – nie organizował pogrzebu,

nie kontaktował się z rodziną. Całą organizacją pogrzebu o kontaktem z klientami zajmowało się 4 pracowników wnioskodawcy. Pracownicy nie mieli upoważnienia do podpisania faktur o wypłatę zasiłku, jeden z nich przywoził wypełnioną fakturę wnioskodawcy do domu do podpisania, a następnie odwoził podpisane przez wnioskodawcę dokumenty wraz z pozostałą dokumentacją klientów do ZUS. To była jedyna czynność, jaką wnioskodawca wykonywał w związku z działalnością gospodarczą w okresach zasiłków. Zgodnie z wymogami ZUS, faktura musiała być wystawiona w dniu pogrzebu.

W ciągu miesiąca wnioskodawca wystawia kilka faktur, średnio ok. 5. Po decyzji ZUS wnioskodawca poczynił starania w celu upoważnienia innej osoby do podpisywania faktur pod jego nieobecność w pracy.

Dowód: wyjaśnienia wnioskodawcy k. 33 v, płyta CD

Wnioskodawca w okresach pobierania zasiłku opiekuńczego od 3.12.2018 r. do 15.12.2018 r., od 10.01.2019 r. do 25.01.2019 r., od 6.02.2019 r. do 18.02.2019 r., od 4.03.2019 r. do 8.03.2019 r., od 20.03.2019 r. do 27.03.2019 r. oraz zasiłku chorobowego od 18.07.2019 r. do 31.07.2019 r., od 4.09.2019 r. do 10.09.2019 r. i od 28.11.2019 r. do 24.12.2019 r. podpisał faktury za wykonanie usług pogrzebowych w dniach:

- 15.12.2018 r.,

- 17.01.2019 r.,

- 4.03.2019 r.,

- 29.07.2019 r.

oraz upoważnienie do wypłaty zasiłku w dniu 17.01.2019 r.

Dowód: dokumenty w aktach ZUS (załącznik)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Odwołania od obu spornych decyzji były uzasadnione w całości.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą przysługują osobom objętym ubezpieczeniem społecznym w razie choroby i macierzyństwa określonym w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121, z późn. zm.), zwanym dalej "ubezpieczonymi". Jak stanowi art. 2 ust. 1 powołanej ustawy, świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zwanego dalej "ubezpieczeniem chorobowym", obejmują m.in. zasiłek chorobowy. Jak stanowi art. 2 powołanej ustawy, użyte w ustawie określenie „tytuł ubezpieczenia chorobowego” oznacza „zatrudnienie lub inną działalność, których podjęcie rodzi obowiązek ubezpieczenia chorobowego lub uprawnienie do objęcia tym ubezpieczeniem na zasadach dobrowolności w rozumieniu przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych”. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego

Zgodnie z przepisami art. 4 i 31 zs ustawy z dnia 2.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19 i innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, świadczenia pieniężne, na warunkach i wysokości określonych ustawą, przysługują osobom objętym ubezpieczeniem społecznym w razie choroby i macierzyństwa określonym w ustawie z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Bezspornym było w niniejszej sprawie, że wnioskodawca, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, podlegał ubezpieczeniu chorobowemu dobrowolnie, na swój wniosek. Bezspornie również spełniał warunek niezdolności do pracy i wymogu świadczenia opieki nad dziećmi.

Organ rentowy zarzucił, że wnioskodawca w spornych okresach wykonywał pracę zarobkową, przez co nie miał prawa do zasiłku chorobowego i opiekuńczego za wskazane okresy, a w rezultacie uiścił składki za kolejne okresy w zaniżonej wysokości, przez co jego ubezpieczenie chorobowe ustало, zaś po objęciu ponownie ubezpieczeniem wnioskodawca nie spełnił wymogu objęcia ubezpieczeniem przez 90 dni. Celem ustalenia prawidłowości obu spornych decyzji, kluczowe było zatem rozstrzygnięcie, czy w okresach niezdolności do pracy i s[prawowania opieki nad dziećmi, wnioskodawca wykonywał pracę zarobkową. Prawidłowość pierwszej z decyzji determinowała prawidłowość drugiej z nich, zaś w przypadku ustalenia, że wnioskodawca nie wykonywał pracy zarobkowej na zwolnieniu lekarskim i podczas opieki nad dziećmi, nie było w konsekwencji podstaw do wyssania drugiej decyzji i odmowy prawa do dalszych świadczeń z powodu niepodlegania ubezpieczeniom społecznym przez wnioskodawcę.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 w/w ustawy, ubezpieczony wykonyjący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

W orzecznictwie na kanwie powołanego przepisu rysują się dwie linie poglądów. Zgodnie z bardziej rygorystycznym podejściem pracą zarobkową, skutkującą utratą prawa do zasiłku chorobowego, jest każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku, poza wyjątkiem sporadycznych, incydentalnych i wymuszonych okolicznościami przejawów aktywności zawodowej. Stanowisko zliberalizowane mówi zaś, że nie stanowi pracy zarobkowej, skutkującej utratą prawa do zasiłku chorobowego, uzyskiwanie w trakcie korzystania ze zwolnienia lekarskiego dochodów, niepołączonych z osobistym świadczeniem pracy, podpisywanie w trakcie zwolnienia lekarskiego dokumentów finansowych, sporządzonych przez inną osobę oraz "formalno-prawne" prowadzenie jednoosobowej działalności gospodarczej, jeśli osoba ją prowadząca jest równocześnie pracodawcą i wyłącznie w zakresie jej obowiązków leży nadzór nad działalnością firmy (systematyka za Agnieszka Rzetecką Gil, komentarz do art. 17 ustawy w: Ustawa o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Komentarz, wyd. II.).

W ocenie Sądu Rejonowego, decyzje organu rentowego o pozbawieniu wnioskodawcy w niniejszej sprawie prawa do zasiłku chorobowego i opiekuńczego za sporne okresy, a w konsekwencji o nakazaniu mu zwrotu zasiłku chorobowego i opiekuńczego z odsetkami i odmowie prawa do zasiłku za dalsze okresy z powodu niepodlegania ubezpieczeniu chorobowemu przez okres 90 dni, były w całości nieuzasadnione.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że w okresach niezdolności do pracy i opieki nad dziećmi wnioskodawca, wbrew twierdzeniom organu rentowego, nie wykonywał pracy zarobkowej. Zakład pogrzebowy, który wnioskodawca prowadził, był w okresach jego nieobecności w pracy prowadzony przez czterech pracowników wnioskodawcy, którzy samodzielnie zajmowali się wszystkimi aspektami organizacji pogrzebu. Wnioskodawca – inaczej niż w okresach, w których był zdolny do pracy i nie sprawował całodziennej opieki nad dziećmi - nie uczestniczył ani w kontaktach z rodziną zmarłego, ani w przygotowaniu ciała i grobu, ani w organizacji i przeprowadzeniu pochówku. Jediną czynnością, jaką wykonał w tych okresach wnioskodawca, było czterokrotne podpisanie faktury za organizację pogrzebu i jednokrotne potwierdzenie wystawionego upoważnienia do pobrania zasiłku pogrzebowego. Dokumenty były sporządzane przez inną osobę i dowożone wnioskodawcy przez jego pracownika, a następnie ten pracownik zawoził je do ZUS. Wyjaśnienia wnioskodawcy Sąd uznał za w pełni wiarygodne, były one bowiem spontaniczne, logiczne i korespondowały ze zgromadzonym materiałem dowodowym. Podczas okresów niezdolności do pracy wnioskodawca nie mógł zostawić dwojga dzieci w wieku przedszkolnym samych w domu i oddalić się celem wykonywania obowiązków zawodowych. Żona wnioskodawcy pracuje w stałych godzinach pracy, i jako księgową wiąże ją liczne terminy, przez co sprawowanie opieki nad dziećmi przez nią jest utrudnione. Ponadto zarówno dzieci wnioskodawcy, jak i sam wnioskodawca, są alergikami.

W ocenie Sądu czynność podpisywania faktur była - ze swej istoty - niezbędna do zapewnienia prawidłowego i zgodnego z prawem kontynuowania działalności gospodarczej prowadzonej przez wnioskodawcę.

Wnioskodawca nie mógł w owym czasie powierzyć tej czynności innej osobie – nikt nie był do podpisywania dokumentów upoważniony, zaś wnioskodawca nie spodziewał się, że samo złożenie podpisu może zostać uznane za wykonywanie pracy.

W ocenie Sądu żaden ze zgromadzonych dowodów nie potwierdza, by wnioskodawca w jakimkolwiek ze spornych okresów przebywania na zwolnieniu lekarskim i świadczenia opieki nad dziećmi wykonywał pracę w rozumieniu art. 17 ustawy zasiłkowej. W konsekwencji obniżanie przez niego składek w kolejnych okresach należało uznać za działanie prawidłowe. Nie skutkowało ono zatem ani możliwością pozbawienia wnioskodawcy prawa do zasiłków z powodu świadczenia pracy, ani z powodu uiszczenia zbyt niskiej składki, ani – w konsekwencji - z powodu nieposiadania wymaganego ustawą okresu ubezpieczenia.

Podkreślenia również wymaga, że nawet zgodnie z bardziej rygorystyczną interpretacją art. 17 ustawy zasiłkowej, pracą zarobkową, skutkującą utratą prawa do zasiłku chorobowego, jest każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku, za wyjątkiem sporadycznych, incydentalnych i wymuszonych okolicznościami przejawów aktywności zawodowej. Postępowanie wnioskodawcy, polegające na wykonywaniu wymuszonych okolicznościami, sporadycznych, trwających kilkanaście sekund czynności, nie może zatem skutkować pozbawieniem go prawa do zasiłku chorobowego i opiekuńczego w spornych okresach.

Z powyższych względów Sąd uznał, że odwołania wnioskodawcy od obu decyzji ZUS były uzasadnione w całości i na podstawie art. 477¹⁴ k.p.c. uwzględnił odwołania.

W punkcie I wyroku Sąd zmienił zatem zaskarżoną decyzję ZUS z dnia 24.07.2020 r., znak: (...) w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy K. G. prawo do zasiłku opiekuńczego za okresy od 3.12.2018 r. do 15.12.2018 r., od 10.01.2019 r. do 25.01.2019 r., od 6.02.2019 r. do 18.02.2019 r., od 4.03.2019 r. do 8.03.2019 r., od 20.03.2019 r. do 27.03.2019 r. oraz do zasiłku chorobowego od 18.07.2019 r. do 31.07.2019 r., od 4.09.2019 r. do 10.09.2019 r. i od 28.11.2019 r. do 24.12.2019 r., a ponadto uchylił nałożony na wnioskodawcę w tej decyzji obowiązek zwrotu zasiłków opiekuńczego i chorobowego za wskazane okresy w kwocie 5449,29 zł z odsetkami.

W punkcie II sentencji wyroku Sąd z tych samych przyczyn zmienił zaskarżoną decyzję ZUS z dnia 24.07.2020 r., znak: (...), i przyznał wnioskodawcy K. G. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 11.03.2020 r. do 16.03.2020 r. i prawo do zasiłku opiekuńczego za dzień 19.03.2020 r., za dzień 23.03.2020 r. oraz od 25.03.2020 r. do 27.03.2020 r.

W punkcie III wyroku Sąd zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego kwotę 360 zł, po 180 zł w każdej z połączonych spraw.

O kosztach sądowych w punkcie IV sentencji wyroku orzeczono w oparciu o art. 98 oraz art. 96 ust. pkt 4 w zw. z art. 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.